

KATEORA

ŠTUDENSKI LIST, MARIBOR, 18. 9. 1975, LETNIK XVI 15

POSEBNA IZDAJA

18. IX. 1975

18. IX. 1975

NAMESTO SLAVNOSTNIH BESED

Danes, ob svečani otvoritvi nove slovenske univerze, bomo prav gotovo slišali dosti lepih besed in visokih obljub, od katerih pa bodo mnoge kaj kmalu zvodenele in izgubile pomen.

Mariborski študentje se prav dobro zavedamo, da s tem, ko stopamo v univerzitetno obdobje, samo menjavamo in izobešamo novo tablo. Vsebino bomo morali šele pričeti spreminjati. Zaključilo se je delo, ki je rodilo obilne sadove. A teh sadov ne smemo pustiti nepobranih, z njimi je treba zasaditi nova drevesa.

Naj te besede nikar ne pomenijo hladnega tuša v slavnostnem razpoloženju. Želimo le povedati, da smo študentje pripravljeni storiti vse, kar je v naših močeh, da bo novorojena univerza res samoupravna in socialistična v najžlahtnejšem pomenu te besede.

Posebna izdaja našega študentskega lista, ki je pred vami, ni slavnostna. Z njo želimo opozoriti na nekaj problemov, ki niso samo problemi mariborskega, temveč verjamemo, tudi slovenskega in jugoslovanskega visokega šolstva. Če nam je to vsaj delno uspelo, je naš trud obilo poplačan.

Obenem se s tem želimo zahvaliti vsem študentom iz generacij pred nami, ki ste kakorkoli prispevali k novi slovenski univerzi. Ne navajamo vaših imen, a vedite, da vaš trud ni bil zaman in potrudili se bomo uresničiti in dograditi vaše vizije in hotenja.

+++++

Posebno izdajo Katedre sta napisala in pripravila Marjan Vešnar in Mik Rebernik. Tehnična sekretarka Marija Šuta, tiskal Jani Siranko. Naklada 1020 izvodov.
Odgovorni urednik: Mik Rebernik

ZA ENAKOPRAVEN DIALOG

Ustavne spremembe so priložnost, da se univerza uresniči takšna, kot bi morala biti. Študentu je končno treba dati takšno vlogo v učnovzgojnem procesu, da se bo zares počutil kot enakopraven sodelavec v znanstvenem in učnem delu. Univerza je nedeljiv sestavni element celotne družbe, zato ne smemo pozabiti, da na univerzi izobražujemo ljudi, ki se bodo kasneje vključili v našo socialistično samoupravno družbo, ne pa v katerokoli, abstraktno in imaginarno družbo. Da pa bodo tega zmožni, morajo te družbe dodobra spoznati že med samim učnovzgojnim procesom na univerzi.

Sistem samoupravljanja predpostavlja in zahteva ne le poznavanje ožje stroke, pač pa tudi razumevanje objektivnih družbenih pogojev in zakonitosti. Samoupravna družba je povsem specifičen pojav, zato mora tudi samoupravna univerza vsebovati vse bistvene vrednostne in napredno opredeljene značilnosti te družbe. Zatorej reforma visokega šolstva ni stvar samo zakonske opredelitve, pač pa globlje samoupravne preobrazbe, odprave zastarelih in že zdavnaj neustreznih razmer kot neučinkovitost študija, faktografsko hipertrofijo, anahronizme, hierarhijo odnosov in podobno.

Ko reforma začne ogrožati hierarhični sistem lažnih avtoritet, monopole, cehovsko zaprtost in skupinsko akademistično solidarnost, se jasno pokaže vsa lenoba, malomarnost in nesposobnost nekaterih akterjev univerzitetnega sistema. Zato je povsem razumljivo, da vsaka reforma naleti na ogorčene proteste in poziva v boj za "vrednote, etične norme, delovne zasluge" ali kakorkoli že hierarhična birokracija poimenuje svoje privilegije.

Reakcije na prve poskuse z recenzijami predavanj kot kritiko visoke šole so potrdile kritične analize o oblastveni akademski strukturi in ideologiji. Medtem, ko so se napredni profesorji in asistenti, ki so obenem tudi dobri pedagogi, jasno opredelili za takšen način kritike, pa so s strani profesorjev in asistentov, ki se oklepajo nezasluženi pravice iz njihovega institucionaliziranega statusa, padale pripombe, da gre za zastrupljanje ozračja, dvom v strokovno usposobljenost in podobno. Recenzija predavanj namreč opozarja in vsaj delno odpravlja slabosti predavateljske ("vorlesung") šole, s tem pa odpravlja tudi privilegije, ki iz takšnih šol izhajajo.

Ne bo nas rešila nobena tripartitnost, nobeno sodelovanje v formalnih organih upravljanja, če profesor in študent ne bosta kontaktirala že med samim učnovzgojnim procesom kot enakopravna partnerja, kot misleča subjekta. Demokratizacija je možno izvesti samo v medsebojnih odnosih z izboljšanjem stikov med profesorji in študenti. Za to pa sta v povsem enaki meri poklicani obe, sedaj ostro ločeni in determinirani strani učnovzgojnega procesa.

Študentski prorektor

Vse premalo poudarjamo problem spreminjanja študijskih načrtov in programov, sprememb, preko katerih lahko najbolj zanesljivo in hitro spremenimo sedanje stanje, skladno z razvojem in potrebami družbe in znanosti. Organizacijske spremembe so sicer pomembne in lahko začnejo in pospešijo preobrazbo učnovzgojnega procesa, vendar pa je to daljša in počasnejša pot, ki lahko obenem pomeni tudi nevarnost, da bomo ohranjali staro vsebino v novi obleki.

Samouprava na naših univerzah je bila do sedaj vse preveč drugotnega pomena. Poleg tega, da sploh ni bila zajeta v

učnovzgojni proces, so bile tudi mnoge oblike samoupravljanja povsem avtomatično vnešene na univerzo, ne glede na specifično dela, vlogo in položaj univerze. Vse to je nujno vodilo do ločevanja študija od druge družbene dejavnosti ter do odtujevanja in samo parcialnega funkcioniranja samoupravnih struktur.

Tako sedaj razlikujemo delovno skupnost univerzitetnih uslužbencev od študentske skupnosti in ostro ločimo učitelja in študenta, kljub temu, da sta oba neločljivo vpeta v isti delovni proces vzgoje in izobraževanja.

Povezava med profesorji in študenti izven učnovzgojnega procesa je nezadovoljiva in teži k vse večji razglašenosti. Večina profesorjev je tolikanj angažirana s strokovnim delom, da jim za pedagoško izpopolnjevanje in kontaktiranje s študenti ostaja bore malo časa, pa četudi je to ena izmed njihovih osnovnih nalog. Objektivni vzrok takega stanja je stalen primanjkljaj učiteljskega kadra in s tem neustrezno kvantitativno razmerje med učitelji in študenti.

Povsem nezadovoljiva je bila do sedaj tudi udeležba študentov v univerzitetnih in šolskih organih upravljanja. Ne toliko zaradi številčne prisotnosti, kot zaradi kvalitete odločanja. Delna rešitev tega problema nezmožnosti enakopravnega odločanja je sedaj nakazana s tripartitnostjo sodelovanja v organih samoupravljanja na šolah in univerzi. Vendar pa bodo vse razprave o reformi univerze obvisle v zraku in se končavale z utopičnimi modeli in ugotovitvami (produkcija kadrov, tovarna znanja, študent-enakopraven subjekt, itd), če se ne bomo lotili korenitih sprememb v samem učnovzgojnem procesu, to je tam, kjer nastajajo osnovna protislovja, ki vodijo do odtujevanja študenta na univerzi.

KAKŠNA POT

V življenju posameznika je petnajst let dolga doba, v življenju ustanove pa kratek vek, v katerem se ne da doseči veliko. To pa ni pravilo! Združenje visokošolskih zavodov Maribor je pokazalo, da je tudi v petnajstih letih možno napraviti veliko, več, kot je lahko ob prvih začetkih upal še tak optimist. Posamezne šole so v petnajstih letih prešle na dvostopenjski študij (VEKŠ in VTŠ), pričele s predavanji na tretji stopnji (VEKŠ) in dobile pravico podeljevanja doktoratov (VEKŠ), Združenje visokošolskih zavodov pa je prešlo v Univerzo Maribor.

Skupno šaljivo

Ob vse hitrejšem razvoju tehnologije, organizacije dela in distribucije dobrin je dan vedno večji poudarek znanju, oziroma obsegu znanja, ki ga je moč absorbirati v posamezni visokošolski delovni organizaciji. Pri tem pa so važne metodologije učnih režimov, učnih postopkov in posameznih učnih metod, posebno mesto pa v tem procesu zavzemata profesor in študent.

V dolgoročnem programu razvoja SR Slovenije in SFR Jugoslavije je poudarjena zahteva po povečanju števila strokovnjakov, ki bi jih naj leta 1985 v Sloveniji bilo preko 30.000, kar je trikrat več kot sedaj. Do te prekrasne številke pa bomo lahko prišli le z posodobitvijo učnih programov, večjo razvejanostjo visokošolskih ustanov -- pozabiti pa ne smemo na kvaliteto! Mislim celo, da je ta kategorija -- kvaliteta -- mnogo važnejša od vseh ostalih, saj potrebujemo socialističnega samoupravnoangažiranega strokovnjaka na vseh področjih strokovnega delovanja.

Dekoracija

Študentje so bili na visokošolskih zavodih v Mariboru, kakor tudi po vsej Jugoslaviji dolgo le za dekoracijo, le tvarina, ki jo je bilo potrebno pravilno pregnesti, ji dodati malo svojega (profesorjevega) znanja in spustiti v proizvodnjo. Ta, sicer pavšalni prikaz, je nedvomno veljal vse do sprejetja novega zakona o visokem šolstvu in bo še tako dolgo, dokler se ta zakon v praksi ne bo aklimatiziral. V praksi bo nedvomno težje, kot na papirju, podreti miselnost profesorjev, da je dovolj, če "odpredavajo" svojo snov, da je dovolj, če podpišejo indeks in sprejemajo študente na izpit.

Tako se je dogajalo (in upamo, da se ne bo več), da je profesor sedel za kateder, odprl skripta in pričel brati. Bral je uro, dve, največkrat monotono in resno, kot da zagovarja svoje teze, študentje pa so v klopéh reševali križanke - vsak se je zabaval na svoj način, ali, vsak je "zabijal" čas po svoje. Zaradi tega so se seveda pojavljala trenja med profesorji in študenti, trenja, ki jih ni mogla izbrisati lepa beseda ali prazna obljuba.

Obvezna praksa

Eno izmed področij največjih študentskih odporov je predstavljala pravgotovo vsa leta obvezna šolska praksa. Ker je bila obvezna, so jo študentje sicer opravljali, vendar marsikdo po svoji poti. Z VIP se da podpisati indeks v delovni organizaciji, prespati prakso in prepisati poročilo, ali - v delovni organizaciji vas kot praktikanta niso sprejeli tako resno, kot bi morali (ali kot si želel) in so ti zaradi tega zaupali opravke, kot so kuhanje kave, prinašanje malic, prenašanje pošte, . . . potem pa potrdili indeks za strokovno opravljeno obvezno šolsko prakso. Določene šole imajo za prakso izdelane programe, ki jih morajo študentje izpolniti - na programih je napisano, katere podatke mora delovna

organizacija posredovati študentom... Ti zapisi zahtev šole so se marsikdaj izjalovili, saj ni bilo dovolj dobrega kontakta med šolami in delovnimi organizacijami, tako da je na koncu delal vsak po svoje. Študent pa...? Po spoznani potrebi kvalitetnejšega opravljanja prakse so sprejeli nadzorstvo nad prakso mentorji letnikov, ki pa niso mogli osebno kontrolirati vseh praks, kasneje pa niti dovolj strokovno pregledati zapiskov iz prakse. Sicer pa, zapiski so bili zgolj formalnost, izpolnjevanje zahtev šole, v katerih pa je bilo le malo samostojnega dela študentov. Zaradi tega so si šole zadale nalogo, da bodo glede praks strožje, da se bodo bolje pogovorile z delovnimi organizacijami, s študenti in da bodo določile mentorje, ki bodo pomagali študentom na praksi vsak dan. Te zahteve so v tem šolskem letu posamezne delovne organizacije že pričele izpolnjevati. Praksa je le podaljšek teorije, njen sestavni del in zaradi tega je tudi sestavni del učnega programa - in pri tem obveznosti šole!

Posodobiti študij

V tem in naslednjih šolskih letih bo delovanje vseh šol usmerjeno prvenstveno v posodobitev učnih režimov. Vsaka izmed teh posodobitev mora prinesiti kvaliteten dvig - povečanje števila diplomirancev, boljše rezultate pri opravljanju izpitov, končni cilj pa je formiranje strokovnjaka, ki ga potrebuje in zahteva praksa. Tako imajo študentje Pedagoške akademije že lep čas samostojno raziskovalno delo - npr. geografi -, ki je sestavni del rednega učnega programa, za dvig kvalitete so uvedli na Visoki tehniški šoli kurzni sistem predavanj, ki je dvignil kvaliteto absorbirane učne materije, povečal obseg znanja in izboljšal rezultate izpitov, na Visoki ekonomsko-komercialni šoli pa so bili posamezni poskusi afirmacije predavateljev iz prakse. Vse to so bili le začetki, osnove dela, ki se bodo morale še razvijati. Znanstveno izobraževanje študentov je naloga vseh šol, prav

tako pa je naloga šol tudi skrb za individualni znanstveni razvoj posameznika - to mu lahko nudi v obliki mentorstva, konzultacij, debatnih krožkov - te oblike dela s študenti že obstajajo, vendar v zelo okrnjeni obliki, saj je bilo za strokovno usposabljanje mladih znanstvenikov premalo pedagoškega kadra, ta pa, ki deluje sedaj, je prezaseden.

Velike možnosti

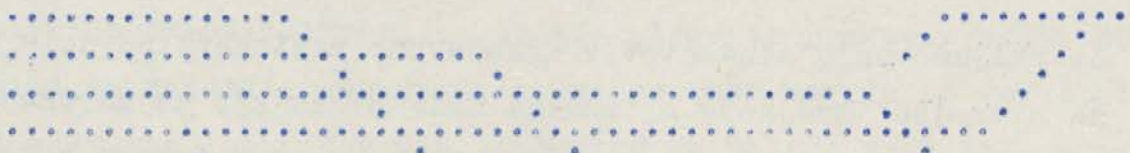
Posamezne nove tehnologije podajanja znanja in preverjanja znanja bodo s pravilno in zadostno uporabo hitro dvignile nivo izobrazbe študenta. Tako imajo na VEKŠ ATV laboratorij s snemalnimi kamerami in ekrani, na PA televizijske kamere, na VTŠ laboratorije in delavnice, delavnice imajo tudi na VAŠ in laboratorije za učenje tujih jezikov na PA. Naj sodobnejša oblika posredovanja znanja pa je izmed teh pravgotovo interna televizija, ki je bila do sedaj v učne namene vse premalo uporabljena. Ta oblika dela lahko nazorno prikaže študentu postopke dela, tehnologijo dela, metodologijo dela, lahko mu pokaže gibanje v naravi, preko TV omrežja pa se lahko študent tudi samokontrolira. Na VEKŠ so v tem šolskem letu študentje drugega letnika izvedli s učiteljem za informatiko snemanja v delovnih organizacijah in posneli učno tvarino, ki bo koristila tudi kasnejšim generacijam študentov. Za širšo in učinkovitejšo izrabo teh sredstev pa bi se morale šole dogovoriti o skupnem koriščenju obstoječih sredstev in seveda tudi o skupnem pokrivanju stroškov. Prav tako bi morali večji poudarek dati laboratorijskemu učenju. Na VEKŠ je, na primer, laboratorij za učenje tujih jezikov, katerega pa so redni študentje le redko uporabili. Treba je ustrezno usposobiti profesorje in jim približati pomen in uporabo vseh modernih sredstev, ki povečujejo kvaliteto učnega procesa.

Za vključevanje študentov v znanstveno raziskovalno delo in za hitrejše izvajanje njihovega dela obstajajo na združenju tudi računski centri - na VTŠ in VEKŠ. Prvi računski center

pomaga pri delu bodočim inženirjem, drugi pa ekonomistom - sodobna metoda dela, ki jo bodo pogosto uporabljali v praksi. Omenili bi lahko še ekonomski raziskovalni center, ki se ustanavlja na VEKŠ in ki bo ob pravilni usmerjenosti profesorjev približal metodologijo znanstveno raziskovalnega dela tudi študentom.

Za izredne študente

Velika skrb pa je posvečena na visokošolskih delovnih organizacijah v Mariboru predvsem izrednim študentom, ki jih je skoraj dve tretjini od vseh študirajočih. Tako poznamo: permanentno izobraževanje, funkcionalno izobraževanje in strokovno usposabljanje pripravnikov v praksi. V permanentnem izobraževanju visoka šola tekoče posreduje nove dosežke iz znanstvenega področja, ki ga sama razvija, svojim diplomantom in drugim zainteresiranim strokovnjakom; v funkcionalnem izobraževalnem procesu usposablja visoka šola po končanem študiju študenta za poklic na določenem delovnem mestu in tako pripomore k večjemu dvigu učinkovitosti opravljenega dela: zaradi zahtev iz prakse pa so visoke šole s posameznimi delovnimi organizacijami sklenile tudi sporazum o strokovnem usposabljanju pripravnikov, kjer sodeluje visoka šola z delovno organizacijo pri uvajanju pripravnikov v delo in nudenje strokovne pomoči. Te oblike dela so, kakor sem že omenil, prvenstveno namenjene izrednim študentom in diplomantom visokih šol, marsikatera pa bi lahko koristila pri dvigu splošnega znanja tudi rednim študentom - npr. seminarji za permanentno izobraževanje, kjer bi se poleg metod iz rednega učnega programa študentje seznanili še z novjšimi znanstvenimi dosežki....

A I E S E C

Štiriletnico obstoja bo na Visoki ekonomsko-komercialni šoli slavila letos študentska organizacija AIESEC (Mednarodno združenje študentov ekonomije), ki skrbi za mednarodno izmenjavo praks. Pododbor AIESEC ima zaenkrat le petnajst rednih članov, organizatorjev vsega dela, ki pa ga nikakor ni malo. Poleg redne skupščine in kongresa prirejajo študentje AIESEC VEKŠ vsako leto tudi seminar o samoupravljanju za tuje študente. Na tem seminarju predavajo redni profesorji (v angleščini, nemščini ali francoščini), pa tudi družbeno-politični delavci. V šolskem letu 1975/75 je pododbor AIESEC, ki je drugače združen v ZMISP (Združenje za mednarodno izmenjavo tehnikov, medicincev in ekonomistov) sprejel dvajset tujih študentov od Avstralije do Kanade in jim priskrbel prakse v mariborskih delovnih organizacijah, prav toliko mariborskih študentov pa je odšlo na prakso v tujino. V lanskem letu pa je pododbor AIESEC VEKŠ ustanovil enako organizacijo tudi na dislocirani enoti VEKŠ za redni študij v Celju, ki je v kratkem obdobju priskrbel za tuje študente štiri prakse.

VLOGA IN POMEN OBVEŠČANJA V VISOKEM ŠOLSTVU

Živimo v socialističnem samoupravnem sistemu. V sistemu, ki od vsakogar zahteva, da aktivno sodeluje v družbenem življenju. Da pa bi bilo to omogočeno, mora biti vsak samoupravljalec vsestransko in objektivno obveščen o vseh dogajanjih v družbi. Zato je zelo pomembna graditev in krepitev sistema obveščanja v vseh okoljih in na vseh ravneh.

Že zdavnaj smo si na jasnem, da ni mladinskih problemov, ki bi ne bili hkrati tudi problemi celotne družbe. Zato morajo priti vsi specifični problemi vseh delov mladine v celoti do izraza. Kot to velja za delavsko in kmečko mladino, velja tudi za mladino na šolah vseh stopenj. Te interese pa morajo posredovati in polno ovrednotiti sredstva obveščanja.

Narava dela v visokem šolstvu bistveno vpliva tudi na pogoje enakovrednega samoupravnega odločanja vseh udeležencev v vzgojnoizobraževalnem procesu. Zato je tudi treba zagotoviti in razviti tak sistem obveščanja v visokem šolstvu, ki bo omogočal čimbolj pravičen pretok informacij kot tudi kar se da močno povezanost študentov in visokega šolstva z delavskim razredom in celotno družbo.

Pri izgraditvi sistema obveščanja v visokem šolstvu je odločilnega pomena, da izhajamo iz osnovnih izhodišč samoupravne- da in socialističnega razvoja. Sistem samoupravljanja zahteva resnično, jasno in pravočasno informacijo. Takšno informacijo pa lahko posredujejo le sodobna sredstva obveščanja, v katerih delujejo jasno opredeljeni ljudje.

Komuniciranje je nedvomno najpomembnejša oblika medsebojnega vplivanja subjektov v visokem šolstvu. Študentje kot subjekt v visokošolski strukturi komuniciramo na več načinov. Najprej komuniciramo kot udeleženci vzgojnoizobraževalnega procesa v raznih oblikah pedagoških metod, drugi vidik komuniciranja pa predstavlja komuniciranje študentov kot družbene skupine s celotnim družbenim okoljem. V naših razmerah to pomeni samoupravno angažiranje v vseh družbenih sferah.

Trenutno stanje komuniciranja v visokem šolstvu še zdaleč ni zadovoljivo. Zdi se celo, da se soočamo z neke vrste krizo visokošolskega komuniciranja in s tem s pojavi, ki iz nje nujno izhajajo - pasivnostjo, depolitizacijo in neangažiranostjo študentskih množic.

Komuniciranje znotraj vzgojnoizobraževalnega procesa je omejeno na minimum, kjer v oblikah raznih pedagoških metod (predavanja, vaje, seminarji) učitelj podaja informacije-znanje, študent pa ga v veliki meri povsem nekritično sprejema.

Povratne vezi, ki je neizpodbitni predpogoj za dialog, skoraj ni. Če pa že obstaja, je dokaj jalova in se kaže bodisi v potrjevanju dobljene informacije, bodisi v povsem nebistvenih pripombah nanjo. Ker trenutno obstoječi študijski sistem niti ne omogoča osvojitve kakršnekoli metode, s katero bi študent lahko povsem samostojno zajemal znanje in s tem vsaj delno kompenziral pomanjkanje le-tega napram predavatelju, je študent tako prepuščen samemu sebi. Ker je obenem še vezan na predpisano učno stvarino, ki jo v veliki večini samodejno potrjuje, sam pa si zaradi svoje nerazvite zavesti ali pomanjkljivega znanja ne more ali noče poiskati drugih virov, lahko trdimo, da komuniciranja v vzgojnoizobraževalnem procesu praktično ni. Je le enostranska in enosmerna distribucija informacij oziroma znanjâ.

Tudi v komuniciranju izven vzgojnoizobraževalnega procesa, znotraj visokošolskega sistema, je situacija podobna. Če se omejimo na pri nas najbolj razširjeno sredstvo komunikacij, to je tisk, vidimo, da študentski list, informatorji, obvestila in podobno ne služijo komunikaciji, kot bi morali. To pa zaradi tega, ker ni zagotovljene povratne zveze med oddajnikom informacij-piscem in sprejemnikom informacij-bralcem. Odziv bralcev na pisanje študentskega lista je skoraj enak ničli in zreduciran na bolj ali manj nepomembne vesti, podobne pismom bralcev v bulvarskih časopisih.

Povratna zveza je, rečeno s tehniškim jezikom, znižana do minimuma v skladu s sistemom. Tisk mora nuditi še ravno toliko informacij določene kvalitete, da ne pride v spor z institucijo, kateri je podrejen (konsekvenca te podrejenosti so finančna in individualna odvisnost) in s študentsko ter širšo javnostjo.

Ker pa je študentska javnost pasivna in nezainteresirana celo

za pisanje lastnega študentskega časopisa, lahko trdimo, da tudi študentski list oziroma visokošolski tisk ni sredstvo komunikacij, pač pa le sredstvo distribucije informacij.

Stanje na tem področju pa je še tolikanj slabše, ker še vedno niso zaživela interna glasila po šolah. Le redke so šole, kjer njihovi informatorji redno izhajajo in tako zadovoljujejo potrebo po permanentni obveščeni študentov o internih problemih njihove šolske skupnosti. Na mnogih visokošolskih zavodih šolska glasila niti ne izhajajo, pa so študentje odvisni samo od univerzitetnega glasila, ki pa, kot vidimo, tudi ne izpolnjuje svojega poslanstva.

Če ob tem upoštevamo še dokajšnjo neučinkovitost organiziranih študentov oziroma njihovih forumov, ki ne izpolnjujejo potrebnih in zahtevanih akcij, potem je jasno, da takšno stanje nujno vodi do depolitizacije in pasivnosti študentov. Slabosti takega stanja povečuje še nezadostno in krmežljivo izvajanje delegatskega principa znotraj organizirane študentske mladine. Namesto da bi bili študentski delegati glasniki sredine, ki jih voli, se kaj kmalu izrode v transmisijo nadrejenih forumov, začno delovati na svojo roko in izgube kontakt z ostalimi študenti.

Učinkovito medsebojno obveščanje pa je, kot že rečeno, osnovni predpogoj, če hočemo, da bo samoupravljanje zaživel in da bomo uspeli uresničiti tisto kvaliteto, ki jo samoupravni sistem omogoča.

Če hočemo torej uresničiti vizijo samoupravne socialistične univerze, ki bo vzgajala ne samo strokovnjaka, temveč tudi samoupravljalca, bomo morali nujno postaviti tudi temelje za objektivno in samoupravno obveščanje in komuniciranje.

MARIBORSKA "JAVNA TRIBUNA"

Mariborska javna tribuna slavi v tem času prvo obletnico aktivnega dela. Njeni ustanovitvi sta botrovali dve ideji:

1. V Mariboru se je že pred časom pokazala potreba po dopolnilnem, ustaljenem in obojesmernem načinu komuniciranja, saj je tog sistem komuniciranja (enosmerni - od zgoraj vavzdol) ohranjal v življenju farso, enosmerno obveščanje - kar pa je vplivalo na razvoj družbeno-političnega delovanja (pasivizem) v Mariboru. Zaradi tega je bilo potrebno omogočiti delovnim ljudem in delavcem visokošolskih zavodov, pa tudi študentom, neposredno pogovarjanje in razreševanje nejasnosti z glavnimi nosilci razvojnih koncepcij v gospodarstvu in politiki.

2. Ob spoznanju potrebe po intenzivnem družbeno-političnem izobraževanju učiteljev in študentov se je pojavila kopica programov, ki med seboj niso bili usklajeni (pokrivanje in ponavljanje), razen tega pa so jih izvajali vsi: ZK, SZDL, visokošolski zavodi, sindikati, ZSM,...

Na osnovi teh družbenih potreb se je rodila ideja, ki jo je realizirala sekcija za marksistične študije pri CMŠ Univerze v Mariboru v obliki 14-dnevni javni tribuni. Povabljeni so vsi. Od delavcev iz delovnih kolektivov, profesorjev in študentov, in vsem je dana možnost debate, možnost, da izkristalizirajo svoje predstave ali rešijo probleme, katerih osnova jim je bila premalo poznana ali pa o njeni problematiki sploh niso razmišljali.

Vseh tem pa, ki sicer sodijo v kompleks marksističnega izobraževanja, ni bilo mogoče uresničiti v okviru mariborske tribune - zaradi neprimerne organizacijske oblike. Zato je sekcija za marksistično izobraževanje pri CMŠ organizirala še naslednje:

- za učitelje - okrogla miza (v letu 1974 pet tem v zvezi z ustavo, pet tem s področja marksistične filozofije in ena tema iz mednarodne politike; v letošnjem letu bo delo nadaljevala z debato o koroških Slovencih)

- za študente so se pričeli marksistični seminarji pri CMŠ s temami:

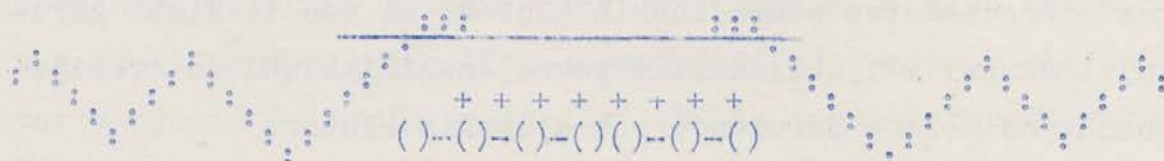
- marksistična kritika religije,
- socialni aspekti migracij v Evropi,
- o komunizmu.

Še več o tribuni

Omenil sem že, da so razne oblike marksističnega izobraževanja pripravljale in razvijale razne družbeno-politične organizacije. Sedaj to vodi CMŠ, s tem, da ne le organizira, ampak tudi usklajuje programe takega načina izobraževanja,

ki bo pristopen čim širši javnosti. Tako je program mariborske tribune sedaj enoten in zelo atraktiven - pa ne le zaradi tega, ker bi univerza morala postati center družbeno političnega izobraževanja v Mariboru, ampak tudi zaradi kvalitete predavanj. Med njimi so že bili (in tako bo tudi v bodoče) priznani strokovnjaki iz gospodarskega in političnega področja.

Prvega programa, ki ga je CMSŠ sestavil že spomladi 1974, ni bilo mogoče uresničiti zaradi pomanjkanja sredstev. Sedaj pa je priskočila na pomoč Skupščina občine Maribor in jim omogočila do letošnje pomladi - vnaprej pa je njihov obstoj zopet dvomljiv. Da pa ne sme priti do ukinitve tako pozitivnega in aktivnega gibanja, nam je vsem jasno. S svojim delom je CMSŠ dokazal, da je sposoben voditi mariborsko tribuno, ne le organizacijsko, ampak tudi na visoki strokovni ravni - s tem je presegel vse norme javnih predavanj, ki smo jih (občasno) imeli pred tem v Mariboru. S tem pa je CMSŠ dal mariborskemu družbenemu življenju novo kvaliteto.

ŠTUDENTSKI POKRAJINSKI KLUBI

Za mariborsko visoko šolstvo je poleg velikega števila izrednih študentov (okrog 60%) značilen tudi velik odstotek rednih študentov s krajem stalnega bivališča izven Maribora. Po podatkih vpisa za študijsko leto 1972/73 je bila regionalna strukturiranost rednih študentov na MVZ naslednja:

<u>regija</u>	<u>število študentov</u>	<u>v %</u>
Ljubljana	105	3,4
Gorenjska	172	5,8
Primorsko-Notranjska	184	5,9
Koroško-Štajerska	1298	44,3
Podravska-Pomurska	370	12,6
Zasavsko-Savinjska	427	14,5
Dolenjska	119	4,0

Vidimo lahko, da je bila skoraj polovica redno vpisanih študentov v študijskem letu 1972/73 (v letošnjem letu podatek ni bistveno drugačen) iz občin izven Maribora.

Neizogibno dejstvo je, da te množice študentov ne pustimo same, temveč da jih poleg njihove organiziranosti znotraj visokošolskih zavodov in ZSMS organiziramo tudi po regijski pripadnosti. To funkcijo bi naj opravljali študentski pokrajinski klubi.

Trenutno je v Mariboru devet študentskih pokrajinskih klubov, ki pokrivajo skoraj celotno področje Slovenije. Pri predsedstvu mariborske visokošolske konference ZSMS imajo svoj organ - Predsedstvo pokrajinskih klubov, ki vse te klube združuje, skupaj z ljubljanskimi pokrajinskimi klubi pa tvorijo poenoteno telo - Združenje pokrajinskih klubov.

Do nedavnega so bili pokrajinski klubi še zmeraj v veliki meri pivske in zabavaške družčine ter so se za resno delo znotraj mladinske organizacije bore malo zanimali. V obdobju po mladinskem kongresu, ko sta se združili Zveza mladine in Skupnost študentov v enotno organizacijo ZSMS, pa je opaziti določeno povečanje aktivnosti in interesa do študijskih in širših družbenih problemov tudi med člani študentskih pokrajinskih klubov.

V večini mariborskih pokrajinskih klubov so se že organizirale osnovne organizacije ZSMS in aktivni ZK, žal pa se ti še vedno premalo spopadajo s konkretnimi problemi. Zdi se, da so bili ustanovljeni le toliko, da zadoste formalni plati, pa tako študentski pokrajinski klubi še vedno ne izpolnjujejo svojega poslanstva.

Nujen imperativ razvoja je, da se pokrajinski klubi povežejo vsak na svojem področju, tako iz organizacijskega kot tudi iz vsebinskega vidika. Povezati se morajo z mladinskimi aktivni v svojih občinah in aktivno sodelovati pri kreiranju njihove politike. V mladinske konference morajo delegirati svoje predstavnike ter tako postati aktivna vez med mladino v matičnih občinah in študenti v visokošolskih središčih.

Pokrajinski klubi bi morali vse, kar se dogaja na univerzi, prenašati v domače občine ter tako postati povezovalci univerze in njenih visokošolskih organizacij z matičnimi občinami. Prav tako pa bi se pokrajinski klubi morali tesno povezati tudi z delovnimi organizacijami na svojem področju.

Seveda pa velja ta povezava tudi v obratnem smislu. Pokrajinski klubi morajo svoje člane seznanjati s stanjem v občini ter v njenih delovnih organizacijah, da bo tako bodoči strokovnjak že za časa študija dodobra spoznal probleme in razvojne smernice svojega domačega kraja.

Vemo, da je mariborsko visokošolsko središče zraslo iz potreb gospodarstva. Zato je treba to vez ohranjati in razvijati, študentski pokrajinski klubi pa so za to nalogo najbolj primerna oblika.

Dejstvo, da se vse preveč strokovnjakov po končanem študiju na vrača v domače kraje in občine, pač pa si išče zaposlitev v večjih mestih, nas sili k razmišljanju. Problem vračanja strokovnjakov je še posebej pereč v nerazvitih regijah, kjer se poleg tega, da se iz teh krajev odloča za nadaljnje šolanje premalo mladih ljudi, se leti po končanem študiju niti ne vrnejo v strokovnjakov tako potrebna zaostala področja. Povsem jasno pa je, da si razvoja neke regije

ne moremo zamisliti brez dovoljnega števila šolanih kadrov. Zato je treba že za časa študija bodočega strokovnjaka zainteresirati za probleme domačega kraja in za vrnitev v matično občino. S tesno povezanostjo pokrajinskih klubov in matičnih občin pa bi nedvomno veliko prispevali tudi k boljšemu razreševanju kadrovskega vprašanja občin.

Pomembno področje delovanja študentskih pokrajinskih klubov se kaže tudi v zagotavljanju materialnih sredstev za študij. Z močno zasedranostjo v domačih občinah in delovnih organizacijah bi lahko klubi prav gotovo veliko pripomogli pri reševanju krize na področju študentske politike ter tako omogočili študij mladim in materialno slabše situiranim slojev prebivalstva.

S pomočjo študentskih pokrajinskih klubov bi se dalo postopoma tudi porušiti pregrado med rednimi in izrednimi študenti, saj vemo, da so le-ti sedaj povsem ločeni, kljub temu, da se kot udeleženci enakega študijskega procesa srečujejo s podobnimi problemi. Prav tako pa bi morali člani pokrajinskih klubov pričeti organizirano akcijo seznanjanja srednješolcev z možnostmi in pogoji študija v posameznih visokošolskih središčih ter jim ob sedanjem nezadovoljivem stanju poklicnih svetovalnic vsaj delno olajšati izbiro študija.

Študentski pokrajinski klubi bi z izvajanjem navedenih nalog tako postali nenaдомestljiv dejavnik na dveh pomembnih področjih reforme visokošolskega izobraževanja - v borbi za večjo demokratizacijo visokega šolstva in v prizadevanju za tesnejšo povezanost študentov in visokega šolstva z gospodarstvom in matičnimi občinami.

----- c -----

----- d -----
----- ! -----

ŠTUDIJ IN GLASBA

Že petnajsto leto radijski valovi iz radia Maribor pošiljajo v eter študentsko oddajo "Študij in glasba". Oddaje pripravljajo študentje in govorijo o delu in problematiki študentske populacije v Mariboru. Polurna oddaja je na sporedu vsak drugi torek. V pičlih tridesetih minutah se zvrstijo prispevki maloštevilnih, vendar zvestih sodelavcev, popestrenih z moderno glasbo.

Za preko 3000 rednih študentov v Mariboru je ta oddaja pomembna, saj posreduje širokemu krogu poslušalcev in tako pomaga pri povezovanju študentov z družbo. V kratkem se bodo zaradi pomembnosti te oddaje pričeli mariborski študentje pogovarjati z RTV Ljubljano, da bi jim leta odobrila na svojih radijskih valovih uro programa.

ŠTUDIJSKO RAZISKOVALNI PROJEKT "SLOVENSKE GORICE"

Velika zahteva, ki se v zadnjem času vedno pogosteje pojavlja - povezava šola:praksa - bo v Mariboru končno zadovoljena. To ji bo omogočil študijski projekt Slovenske Gorice. Razbiti je potrebno okove, ki jih je tog študijski proces sklenil okoli študentov, izbrisati "izpitno industrijo" ter kampanjsko učenje iz naših šol in dati študentom možnost, da bodo sodelovali v okviru študijskega procesa kot samostojni akcijski dejavniki. To pa bomo uresničili le z zavestnim vključevanjem raziskovalnega dela v študijski proces, z raziskovalnim delom, ki bo strokovno vodeno, vendar pa bo še vedno dalo študentu dovolj možnosti za samostojne akcije.

Zamisel o nastanku projekta

O široki uporabi študijskih projektov kot učne metode, so se prepričali že v mnogih državah sveta, zato ta projekt iz te-

ga stališča ne bo nič novega. Popolnoma nov pa bo za vso sodelujočo študentsko populacijo v Sloveniji, zato je dobro, da ga malo razčlenimo.

Projekt se lahko vključi v redni študijski proces le s pravilno razdelitvijo nalog med študente in mentorje, omogočil bo poleg monodisciplinskega tudi interdisciplinsko delo, njegova naloga pa je, da se navezuje na študijsko vsebino in da je konec koncev sprejet kot študijska metoda. Potrebe našega gospodarstva so znane. Ena najvažnejših, ki se je pričela razvijati v zadnjem času, pa je povečana zahteva po znanstveno raziskovalni dejavnosti. Zaradi tega je potrebno že v okviru rednega študija (posameznih strok) usmerjati študente v raziskovalne poklice (aktivnosti), kajti le tako bomo poleg kvantitete dobili kvaliteto in tako porušili elitiziranje znanstvenega dela.

Projekt Slovenske Gorice

Izbira socialno študijskega-raziskovalnega projekta ni bila težka, saj je Maribor v neposredni bližini najzaostalejših slovenskih predelov. Doslej je bil uveljavljen predvsem "kariktativen" pristop k tej problematiki, tako da se je prepad med nerazvitimi predeli še večal. Za odpravo nerazvitosti pa je potrebna širša družbena akcija, katere temelji pa bi lahko predstavljali rezultati raziskovanj mariborskih študentov in profesorjev. Okvirno projekt Slovenske Gorice zavzema naslednje občine: Domžale, Ptuj, Ormož, Ljutomer, Gornjo Radgono, podrobneje pa ga lahko opredelimo z naslednjimi krajevnimi skupnostmi. Cerkevjak, Vitomarci, Juršinci, Tomaž, Bučkoveci, Videm on Ščavnici, Negova.

V okviru do sedaj izpeljanih akcij (snemanja) so realizatorji programov naleteli na vsestransko pomoč in odobravanje pri občanih.

Programska zasnova

Celoten projekt je sestavljen iz desetih programov, v katere so vključene konkretne potrebe posameznih regij in pa tudi izkoristek strokovnega potenciala mariborske študentske populacije.

1. Agronomski program - nosilec VAŠ
2. Gospodarski program - nosilec VEKŠ
3. Prostorski program - nosilec Katedra za urbanizem pri FAGG ljubljanske univerze
4. Program ekoloških raziskav - nosilec PA
5. Turistični program - nosilec VAŠ in VEKŠ
6. Socialni program - nosilec VPŠ
7. Pedagoški program - nosilec PA
8. Kulturno-zgodovinski program - nosilec PA
9. Program tehniško-tehnoloških raziskav - nosilec VTŠ
10. Geografski program - nosilec PA

Organizacija dela

Da bi bilo delo čimbolj usklajeno, tako med posameznimi izvajalci programov, kakor tudi med družbeno-političnimi organizacijami v regiji - skrbi iniciativni odbor ŠRP Slovenske Gorice. Njegova naloga je, da ovrednoti in podpre zamisel in programsko zasnovo projekta ter oceni končne rezultate.

- Mentorski svet - vsebinsko in metodološko usmerja projekt in interdisciplinarno povezuje in usklajuje programe.

Neposredna koordinacija nalog je poverjena sekretariatu, osnovno delo pa bo potekalo v okviru RDG-raziskovalne enote. Posamezen program lahko izvaja več RDG.

Terminska zasnova

Projekt Slovenske Gorice bi moral po prvotnem programu trajati pet let, vendar je prišlo do okrajšitve na šolski leti 1974/75 in 1975/76. Pričakujemo pa lahko, da se bo pri izvedbi programa pokazala vrsta novih nalog, ki bodo terjale več časa. Tako so:

- meseca septembra - startali geografski, urbanistični in agronomski program,
 - oktobra - pedagoški in kulturno-zgodovinski program,
 - novembra - gospodarski, socialni in turistični program ter ekologija,
 - decembra - januarja - kompletiranje, sistematiziranje in valoriziranje zbrane dokumentacije,
 - februarja - enoten vprašalnik (ponovna koordinacija zastavljenih nalog), izdelana vprašalnika vse do aprila, aprila anketa,
 - julij - avgust - delovna akcija VEKŠ
- ... ponovno delo vseh skupin (po programih) do marca 1976, ko bi naj skupine pristopile k oblikovanju zaključnega poročila.

Prvi koraki

Tekma se je pričela. Pa ne le tekma s časom, ampak tudi z ustaljenimi nazori - tako profesorjev kot študentov, saj bodo morali oboji stopiti iz svojih vsakdanjih ustaljenih okvirjev. Študent in profesor bosta v okviru tega programa morala biti sodelavca. In zakaj poudarjam vedno študent-profesor? Ker bi se zagotovilo kontinuirano delo tudi kasnejšim generacijam študentov, ker bi prišlo do preraščanja okvirov, ki so bili sedaj postavljeni, ker bi se poglobili odnosi študent-profesor, ker bi postali takšni projekti vsakdanji študij, raziskovalno delo študentov, ker... vse to pa bo možno le, če se bomo mi, študentje, maksimalno angažirali.

